

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I DOBRESKU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro-de- canul Trib. Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Consilier la Curtea de Apel din București	
RÈNÈ DÉMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj	I. GR. PERIETEANU Avocat
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticel Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

În ședința de la 12 Mai cor. Comitetul de redacție împreună cu Consiliul de Ad-
ministrație al Soc. an. „Curierul Judiciar“ reînnoind mandatul de Director al revistei „Cu-
rierul Judiciar“ în persoana D-lui **Dem. I. Dobrescu**, Președintele Uniunii Avocaților și
reconstituind Comitetul de redacție pentru anul 1928, au reales, cu unanimitate de voturi,
pe D-nii: **Trajan Alexandrescu**, Prof. **Al. Cerban**, **Iosif G. Cohen**, **Gr. Con-
duratu**, Prof. **Réné Démogue**, **V. Dongoroz**, Prof. **Alfred Juvara**, Dr. **Ștefan
Laday**, **I. Gr. Periețeanu**, Prof. **C. Sipsom**, **C. Stoeanovici**, **Gr. Trancu-Iași**,
fost ministru, Prof. **P. Vasilescu**, **Al. Velescu**, Prof. **Albert Wahl** și a cooptat,
în acelaș comitet, pe D-nii: **N. Jac Constantinescu**, Consilier la Curtea de Apel din
București și autor al mai multor opere de Drept și **Constant Ionescu**, avocat al Sta-
tului, Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris.

S U M A R

— DREPT AERIAN. Introducere. Istoricul legislației aeriene
în România. Dispozițiile Codului Civil român. Art. 552 C. civ.
fr. Excepțiuni. Indulcirea principiilor Cod. civil. Suveranitatea
Statului. Dreptul privat. Responsabilitate. Alte probleme. Curs
ținut la Școala de aviație „Regele Mihai I“ de **Gr. L. Trancu-
Iași**, fost ministru;

— Observațiuni asupra Proiectului de Cod penal român,
de V. Dongoroz;

— Notă la Regulamentul Curților de apel, de Eugen Petit,
Consilier la Curtea de apel Iași;

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de apel Cluj s. I: **Dumitru Zăgreanu** cu **Ministrul
Public** (Amnistie. Dacă delictul de ultraj cu violență este
amnistiat prin legea amnistiei din 1928? Art. 4 al. II legea
ungară din 1914; art. 4 legea amnistiei din 1928), cu o Notă
de E. C. Decusară;

— Curtea de apel București s. IV: (Apel penal. Declararea
lui de Parchet în ultima zi a termenului după ora 7 seara.
Valabilitate. Grefier prezent la serviciu după ora 7 seara.

Competință. Mențiune de primire făcută numai pe declarația
la Grefă nu și pe apelul adresat Curții. Valabilitate).

— Curtea de apel Constanța. **Eftimia Hrisicos** cu **Charlotte
Hrisicos** (Testament. Soție legatară universală. Dispoziție ca
la încetarea soției din viață, averea să o lase unei instituții
de bine facere. Nu constituie o substituție fidei comisară. Art.
803 C. civil);

— Curtea de apel Iași s. II: **Iancu Ira Schwartz** inculpat
pentru **construcție de martor** (Martori. Construcție. Martorul
spune totuși adevărul. Existența delictului. Art. 292 C. penal);

— Trib. Ilfov s. II com.: **D. Davidovici** cu **H. Goldman** (So-
cietăți. Societăți comerciale neregulate sau de fapt. Proba
existenței lor. Se poate face și prin martori. Art. 46 c. com.),
cu o Notă de Al. Mavrojani.

A apărut în Editura Soc. Anon. **Curierul Judiciar**
DESPRE PATERNITATE ȘI FILIAȚIUNE, de d-l
Prof. Alex. Cerban, Prețul 30 lei.

DREPT AERIAN¹⁾

Introducere. — Istoricul legislațiunei aeriene în România. — Dispozițiile codului civil român. — Art. 552 cod. civ. francez. — Excepțiuni. — Indulcirea principiilor cod. civ. — Suveranitatea statului. — Dreptul privat. — Responsabilitate. — Alte probleme

Leonardo da Vinci, într-o ultimă pagină dintr'un mic caet mistuit de scrisul său secret și de calcule aventuroase, tatonează problema cercetărilor sale preferite: „Aviația”. Munca nedesăvârșită, răbdarea și greutatea ce le întâmpină, sunt luminate de apariția unei supere vedenii spirituale, neînduplecată siguranță:

„Marea pasăre albă va lua întâiul său zbor înălțată pe o mare lebedă și umplând universul de uimire, va acoperi cu gloria sa toate scripturile; laudă eternă cuibului în care s'a născut”.

Astfel vede Paul Valery pe Leonardo da Vinci, aprofundând această mecanică a aviației pe care o numea „Raiul Științelor” cu aceiaș putere naturală cu care lucra la desăvârșirea chipurilor pline de farmec și de poezie.

Câți pași făcuți deatunci și până astăzi, când aviatorii Costes și le Brix și avionul „Bremen” străbat marele tunel aerian al oceanului! Dela Blériot, precursorul zborului lui Garros care în 1913 a traversat Mediterana, a lui Lindbergh, care în 1927 unea pentru întâia oară cele două continente și poate a tânărului George Fernic pe care îl așteptăm într'o zi, după spusa ziarelor, să aterizeze pe pământ românesc, pornind peste Atlantic dela New-York, unde compatriotul nostru a întemeiat societatea: Fernic „Aircraft-Corporation”.

La progresul acesta al aviației câte jertfe făcute de aviatorii noștri! Aurel Vlaicu deschide linia eroilor îngroșată de atâția eroi căzuți pe câmpul de onoare al înălțării științei și vitejiei românești.

Coincidența face ca aceste cursuri să le încep după sărbătoarea creștinească a Invierei. Isus Christos a mântuit omenirea prin reîntoarcerea lui triumfală în ceruri prin jertfirea sa cea mai presus de fire.

Inălțarea spre Ceruri și Jertfa e simbolul creștinismului cu care ași asemăna în începuturile și aspirațiunile ei. Aviația. Inălțarea tot mai sus către seninul cerurilor și jertfa, sfidarea pericolului și a morții!

Istoricul legislației în România

Sunt aproape 20 de ani deatunci, decând impresionat de rolul pe care Aviația urma să-l joace în dezvoltarea popoarelor, consideram că siguranța și progresul economic al unui popor nu se va măsura decât prin forța sa aeronautică civilă și militară.

Mănat de acest gând, am scris în revista „Curierul Judiciar” din 1909 (vezi Nr. 68 și 70 din 1909), două articole asupra problemelor de drept intern și internațional în aviațiune. Aș putea spune că citând aceste două articole, reproduse mai târziu în revista „Aripa”, am făcut istoricul întreg al aplicațiunei dreptului în materie de aviațiune și în România Mică și în cea Mare.

Sunt dator să citez că în proiectul „Contractului de transport” elaborat de d-l Paul I. Demetrescu, referent la Consiliul Legislativ (a se vedea *Curierul Judiciar* Nr. 1 dela 1 Ianuarie 1928) se vorbește la art. 36 „Transporturile pe apă, prin apă sau prin aer, sunt supuse dispozițiunilor prezentului titlu, întrucât nu sunt abrogate de altele”.

Dispozițiile codului civil cu privire la proprietatea aerului

Codul nostru civil, prevede la art. 489 că: „Proprietatea pământului cuprinde în sine proprietatea suprafeței și subfeței sale”.

Legislatorul codului civil francez de la al cărui art. 552 codul nostru civil s'a inspirat, nu s'a gândit nici pe departe la navigațiunea aeriană și la dificultățile ei. Se spune că Napoleon I vorbind de o utopie spunea: „*Este un vis tot atât de absurd ca și direcția baloanelor*”. (2)

Proprietatea pământului (*solum* sau *area*, după cum ziceau Romanii) cuprinde în sine proprietatea a tot ce este deasupra, la orice înălțime ar fi, și a tot ce este de sub, la orice adâncime ar fi.

„*Quid Dominus est soli, dominus est et coeli et inferorum*”, ziceau vechii autori (vezi Dimitrie Alexandrescu vol. 3, partea 1-a pag. 324 și 325).

Articolul 552 Cod. civ. francez

Chestiunea s'a pus în fața tribunalelor franceze în 1885. Un oarecare Burgue a făcut o „Compagnie auxiliaire universelle d'Aérostation dirigeable”. Scopul său era să prepare căile noilor descoperiri ale baloanelor cu cârmă.

Nu voi învăța eu Tribunalul — spunea el — că proprietarul unui teren e proprietarul subsolului până la centrul pământului. Ei bine! *Superficies solo cedit*, și tot așa și pentru aer.

„Se va spune — continuă d-l Burgue — că baloanele trec prin aer, că nu cauzează împiedicări în circulație, nici pagubă proprietății.

Permiteți! Nu știu la ce înălțime trec aerostatele. Ați tolera dv. ca unul să se preumbe la câțiva metri deasupra curții dv. să stea câteva ore deasupra grădinei sau casei dv.? Ar fi cea mai indiscretă și mai intolerabilă dintre servituți”.

Tribunalul a condamnat pe d-l Burgue care a vrut să pună pe acțiuni principiul articolului 552 cod. civ. francez, la două luni închisoare corecțională.

1) Curs ținut la Școala de Aviațiune „Regele Mihai I”.

2) Ed. d'Hooghe Droit aérien pag. 53.

Cultivatorii vecini unui aerodrom francez s'au grupat ca să interzică d-lui Maurice Farman pe baza articolului 552 de a zbura mai jos de două sute de metri de proprietatea lor. Pretindeau că sgomolul motorului speria animalele, și cereau Tribunalului de a hotărî că un aviator nu are dreptul de a trece deasupra unei proprietăți particulare, fără autorizație specială. (3)

Excepțiuni la principiul codului civil

Neuitatul meu profesor de Drept civil, Dimitrie Alexandresco, spunea că: Suprafața pământului (le dessus) este spațiul de aer care se află deasupra feței pământului, se înțelege numai până la punctul pe care *puterea fizică* poate să-l atingă, ceeace Romanii numeau „*coelum*”. (4)

În dreptul civil românesc, erau două excepțiuni la principiul acestei proprietăți:

I) Putința autorității comunale de a limita în interesul siguranței publice înălțimea până la care proprietarul poate să clădească și acest din urmă n'ar putea să dobândească printr'o posesie îndelungată un drept *altius tollendi*. (5)

II) Legea dela 13 Noembrie 1892 „*pentru așezarea suporturilor și firelor telegrafice și telefonice*” care dispune că statul are dreptul să așeze suporturile sau firele necesare ale liniilor telegrafice și telefonice pe suprafață și pe sub pământ. Prin art. 9, din aceeași lege, se prevede că acest drept al Statului nu se va transforma în servitute în favoarea sa.

În ceeace privește instalarea sârmelor conducătoare de lumină electrică, oricare ar fi înălțimea la care aceste sârme ar fi așezate deasupra fondului, tribunalele franceze au decis că ele constituie o turburare adusă proprietarului fondului și au obligat societatea constructoare să desființeze acele sârme și să plătească proprietarului daunele cauzate prin turburarea proprietății. (6)

Indulcirea principiilor codului civil

În cartea sa Meili, profesor de drept internațional la Universitatea din Zürich și membru al Institutului de drept Internațional își pune problema: „Exproprierea spațiului”. Se pot stabili servituți în favoarea aerostatelor? Descinderea la pământ trebuie supusă la autorizare?

Legislațiunile în vigoare au atenuat încetul cu încetul gravitatea principiului de care am vorbit: „*Dominus soli*” în § 185 al cod. Cant Grison din 1863 stabilea că proprietatea spațiului aerian apar-

ține proprietarului solului „*întrucât i-ar fi necesară*”. Acel criteriu de utilitate e reprodus în § 667 al noului cod civil elvețian unde se spune: „*So weit für die Ausübung des Eigentums ein Interesse besteht*”. (7)

Aceasta este norma cea mai rațională: Se observă însă că aerostatele în mod general parcurg spații de aer atât de ridicate, încât interesul proprietarului solului nu se poate explica în mod cert; prin urmare, numai din punct de vedere academic se pune problema *expropriatunii și a servituței*.

Suveranitatea Statului

În ceeace privește însă prerogativa *suveranității Statului*, cercetarea este importantă.

Statul are un drept de proprietate mai întins decât cel al particularilor asupra spațiului de aer care acoperă teritoriul său și are interese sanitare, financiare, și de poliție, etc., de pus în aplicare, de unde cea mai mare nevoie de a preciza limitele zonei aeriene.

Dreptul privat

Din punct de vedere al dreptului privat, problema care se pune în cartea lui Meili e următoarea:

a) *Contractul de transport* al lucrurilor și al persoanelor între public și întreprinderea de transport aerian pe de altă parte.

Pozițiunea juridică a contractelor va fi definiția după cum va fi vorba de voiajul de experiență, de plăcere sau de călătorii normale și regulate dela un punct la altul al spațiului.

b) *Contractul de transport* de mărfuri.

c) *Contractul de locațiune* de servicii între personalul aeronavelor și întreprindere.

O altă categorie de obligațiuni pot să nască:

a) Din coliziunea aerostatelor între ele, sau cu alte mijloace de transport.

b) Din aruncarea obiectelor din aerostate.

Responsabilitatea în materie de transporturi aeriene

Tochmai aici Meili amintește prin analogie normele Dreptul privat în materie de transporturi terestre și maritime, de locațiune, de servicii și așa mai departe, neîndepărtându-se de principiul mult discutat în speță responsabilității pentru conducerea automobilelor, a cauzalității sau a neglijenței obiective, față de cel uzual al culpei. (8)

Meili studiază și problema responsabilității penale subiective. (9)

7) Meili. Das Luftschiff in internen Recht und Völkerrecht. Zürich.

A se vedea darea de seamă al lui Antonio Brunetti în Revista del Dritto Comerc., fac. IV., vol. VII, Iulie August 1909.

8) Vezi scrierile lui Meili: Die Kodifikation des automobilrechts, Wien 1907 pag. 60 și următoarele și în Zeitschrift für Schweiz R. N. F. XXVI pag. 479 și 664.

9) Vezi Curierul Judiciar Nr. 70 din 1900 articolul nostru.

3) Louis Schmoll, avocat la Curtea de Apel Paris. „La propriété de l'air”. Rapports. Tom. I.

4) Vezi D. Alexandresco, Vol. 3 partea 1-a pag. 325.

5) A se vedea T. Huc. IV., 127 pag. 163 citat de Dim. Alexandresco în vol. 3. partea 1-a pag. 325 nota 2.

6) Vezi D. Alexandresco, op. cit. pag. 325; Trib. Compiègne și Tour D. P. 1900. 2. 361 nota a și Pag juridice din 1907 No. 15 cu observ. de D. Alexandresco; contra: T. Huc, IV. 127 pag. 163.

Din punct de vedere al responsabilității în materie de navigațiune aeriană, putem cita teza de doctorat a Domnului *Jean Tissot*, trecută în Iunie 1925, sub președinția d-lui profesor M. Ripert la Facultatea de Drept din Paris, în care autorul face o apropiere neconținută cu dreptul maritim, dela care se pot trage inspirațiuni pentru o legislație aeriană. (10)

În concluziunile tezei d-l Tissot face elogiul Codului francez al aerului care ocupă un loc de frunte și dă o înaltă idee de metodele științei franceze. Prin amplexarea și justetea conceptelor sale, claritatea și simplitatea formulelor sale, el va fi un model pentru legislațiunea altor țări.

Alte probleme de drept aerian

Continuând cu examinarea operei lui Meili, vom atrage atențiunea asupra chestiunilor de procedură în materie de drept privat aerian și a execuțiunii silite.

Autorul își exprima pe atunci (1909) părerea că materia să fie regulată după *norme internaționale uniforme*, în interesul publicului, exprimându-și dorința ca să se sustragă aerostatelor dela *măsurile conservatorii și executive*. (11)

O serie de alte probleme se pun în legislația aeriană:

1) Asigurarea în industria aeronautică.

În raportul d-lui Erk Neal, se cere reducerea primelor și se vorbește de redactarea unui registru de aviațiune după modelul „*Lloyd's Register of Shipping*” care va permite să se coteze în mod serios riscurile. (12)

2) *Lucrul aerian* în care se cuprinde fotografia aeriană, publicitatea, ca de ex. reclamele, etc. (13)

(Va urma)

Gr. L. TRANCU-IAȘI,

OBSERVAȚIUNI

ASUPRA

Proiectului de cod penal român

(urmăre *)

§ 11. — Art. 4 și următoarele din proiect disciplinează materia aplicațiunii legii române față de infracțiunile comise în străinătate. În această ma-

10) *Jean Tissot*, de la Responsabilité en matière de navigation aéroienne, Paris 1925.

11) A se vedea *Curierul judiciar* No. 68 din 1909 articolul nostru.

12) Assurance pour l'industrie Aéronautique par *Erik Neal*. Rapports. Tome II.

13) Une application du Travail aérien, par *André Carlier*. Rapports. Tome III.

*) A se vedea „*Curierul Judiciar*” No. 19 din 13 Mai 1928. În articolul precedent din acel număr s'au strecurat următoarele erori de tipar: la pag. 291, col. 1-a, § 1, rândul 19, în loc de „infracțiune nu este orice fapt”, să se citească „infracțiune este orice fapt”; la pag. 293, col. 1-a, rândul 20, în loc de „înso o regulă” să se citească „înso o regulă”.

terie legiuitorul are, în general, libertatea deplină de a dispune cum îi va plăcea, nefiind îngrădit de principii unanim admise, ci numai de simple recomandări convergând către un deziderat care nu frizează utopia și anume: „*Solidaritatea statelor civilizate în lupta contra criminalității*”, al cărui corolar firesc și realizabil este: „nici un colț de pe suprafața pământului, unde există o civilizațiune nu trebuie să rămână un loc de azil pentru răufăcători”.

Acest înalt și frumos deziderat nu înfrânge principiul teritorialității legilor penale, ci constituie un omagiu adus acestui principiu. Într'adevăr, atunci când legea unei țări pedepsește și infracțiunile săvârșite în străinătate, nu devine prin aceasta extrateritorială, ci vine în virtutea teritorialității sale să proclame că teritoriul țării nu este un loc de azil pentru răufăcători și că ordinea publică locală nu îngăduie nepedepsirea acestora.

Ovea mai mult, chiar atunci când legea națională recunoaște și aplică dispozițiunile unei legi străine, nu înseamnă că această ultimă lege a devenit extrateritorială, fiindcă legea națională recunoscând legea străină implicit și-a apropiat-o sieși, și deci acea lege intervine în puterea legii naționale iar nu în puterea ei de lege străină.

Așa dar, ca un omagiu adus civilizației de pe teritoriul său, teritoriu care nu trebuie să fie socotit ca un loc de azil, fiecare stat modern se străduiește a asigura reprimiarea infractorilor cari ar căuta un refugiu pe acest teritoriu.

În lumina acestui deziderat, legiuirile penale moderne au disciplinat materia infracțiunilor săvârșite în străinătate, modelând dispozițiunile respective în raport cu gravitatea infracțiunilor, cu persoana infractorului și cu starea dreptului pozitiv din alte țări civilizate.

Tot în lumina acestui deziderat și în raport cu natura infracțiunilor, condițiunea infractorului și dreptul comparat, vom examina și noi dispozițiunile din proiectul de cod penal român.

§ 12. — Art. 4 privitor la infracțiunile comise de români în străinătate face față de codul actual un pas înainte, dar și unul înapoi.

Face un pas înainte atunci când elimină în materie de delict excepțiunile din actualul cod, admițând că românul poate fi urmărit pentru orice delict prevăzut de legea română și comis în străinătate.

Face însă un pas înapoi atunci când impune și în materie de crime condițiunea ca faptul să fie socotit și de legea străină ca infracțiune, condițiune care nu era cerută de actualul cod. Se va răspunde că rar se întâmplă ca un fapt socotit de legea noastră crimă să nu fie privit ca infracțiune de vreo lege străină. Ei bine cât de rar ar fi acest caz, noi

socotim că nu trebuie totuși să rămână pe pământul României nepedepsit un român care a comis un fapt socotit de legea noastră ca crimă, nici chiar atunci când nu constituie infracțiune acolo unde a fost săvârșit.

Dar ceva mai mult, există pe pământ regiuni încă neguvernate de legi sau guvernate de un regim semi-barbar. Ne întrebăm, o crimă comisă de un român în atari regiuni va rămâne nepedepsită la întoarcerea românului în țară? Unele proiecte moderne au prevăzut expres că legea națională se aplică naționalilor cari au comis crime în regiunile nelocuite sau sălbatece. Se va obiecta că românul nu se aventurează în atari regiuni. Să zicem că da! Dar dispozițiunile art. 4 nu se aplică numai românilor, ci și străinilor domiciliați în România (art. 6) și chiar străinilor pur și simplu (art. 8). Și atunci obiecțiunea rămâne fără valoare.

Credem deci că dacă legiuitorul nostru nu e hotărât să elimine condițiunea simultanei încriminării, adică pedepsirea faptei și de legea română și de cea a locului comiterii, cel puțin să păstreze în materie de crime excepțiunea dela această condițiune așa cum există în codul actual, căci înlăturarea acestei excepțiuni constituie un pas înapoi față cu concepțiunile actuale.

Propunem deci redacțiunea: „Orice român va putea fi urmărit, judecat și pedepsit pentru faptele săvârșite ca autor, instigator sau complice, în afară de teritoriul României, atunci când aceste fapte sunt socotite de legea română crime sau delicta.”

„Când fapta este socotită delict de legea română, pedepsirea va avea loc numai atunci când acea faptă este socotită infracțiune și de legea țării unde ea a fost comisă. Această condițiune nu se cere însă pentru delicta coprinse în enumerarea de sub aliniatul 2 al art. 8.”

În această redacțiune am adăugat în primul aliniat termenul *instigator*, proiectul ne vorbind de cât de autori și complici. Ori omiterea instigatorilor ar putea ocaziona în practică discuțiuni, tocmai din cauză că într'un text imediat următor — art. 7 — proiectul vorbește și de instigatori, încât această deosebire de redacțiune, dintre art. 4 și art. 7, ar conduce la concluziunea că în art. 4 nu sunt pedepsiți și instigatorii, fiindcă acolo unde legea a voit să-i pedepsească a spus-o expres ca în art. 7. Cum nici un motiv nu pledează pentru omiterea instigatorilor din art. 4 credem că trebuie adăugat în aliniatul întâi și termenul *instigator*.

În redacțiunea de mai sus am mai adăugat că de la regula încriminării simultane în materie de delicta, fac excepțiune delicta coprinse în enumerarea de sub aliniatul 2 al art. 8. Sunt în această enumerare o serie de infracțiuni cu caracter de plagă internațională, atât prin organizarea quasi-in-

ternațională a făptuitorilor lor cât și prin repercusiunea răului pe care îl produc. De aceea solidaritatea statelor în combaterea acestor infracțiuni trebuie să fie mai accentuată în sensul că, fiecare Stat să-și ia prin legile sale obligațiunea de a reprimă atari infracțiuni, chiar dacă ele nu ar fi considerate ca fapte penale în țara unde au fost săvârșite. De aceea propunem ca pentru aceste infracțiuni, chiar când ele sunt socotite de legea română numai ca delicta, să nu se mai ceară condițiunea simultaneiității de încriminare, adică să poată fi pedepsite în România, ca și crimele, chiar dacă nu ar fi pedepsite de legea țării unde au fost comise.

§ 13. — Aliniatul 2 din art. 4 are o redacțiune necompletă și confuză.

Diferența de pedeapsă între legea română și străină poate fi cantitativă și calitativă.

Judecătorul român nu poate aplica decât pedeptele coprinse în cadrul statornic de legea română.

Legea poate însă impune ca judecătorul să țină seamă de diferența dintre legea română și cea străină în pedepsirea faptelor săvârșite în țară străină.

Când diferența este numai cantitativă, adică pedeapsa din legea română și cea din legea străină sunt de aceeași natură (prin aceeași natură înțelegem atingătoare de aceleași drepturi și aparținând aceleiași clase de pedepse), atunci judecătorul aplicând pedeapsa din legea română, va avea îndatorirea să proporționeze numai cuantumul ei după legea care fixează limite mai reduse.

Când însă pedepsele sunt diferite ca natură, chestiunea este iarăși simplă dacă pedeapsa din legea română e mai blândă, fiindcă se va aplica această pedeapsă. Dacă însă pedeapsa din legea străină e mai favorabilă, atunci credem că judecătorii vor trebui să aplice din cadrul pedepselor prevăzute de legea română, pedeapsa care corespunde sau care este mai apropiată de pedeapsa din legea străină.

Propunem deci redacțiunea: „Judecătorii vor aplica totdeauna pedeapsa prevăzută de legea română. Când există diferențe cantitative între pedeapsa din legea română și cea din legea străină, se va avea în vedere durata pedepsei din legea cea mai blândă. Dacă pedepsele sunt însă diferite ca natură sau clasă și pedeapsa din legea străină este mai blândă, atunci se va aplica din cadrul pedepselor statornic de legea română acea pedeapsă care corespunde sau este mai apropiată de natura sau clasa pedepsei din legea străină, ținându-se seamă de cuantumul acestei din urmă pedepse, fără însă a putea depăși limitele generale ale pedepsei ce se aplică.”

Ante-proiectul din 1923 conținea o atare precizare și ne mirăm că a fost înlăturată.

§ 14. — La alin. 3 al. art. 4 perioada: „decât după întoarcerea voluntară a românului în țară sau după

obținerea extrădărei sale, precum și..." este inadmisibilă ca stil fiindcă expresia *precum și* implică o corelațiune cu termenii ce o preced, iar nu cu ideia dela începutul aliniatului. De aceea trebuie pus punct înainte de expresia *precum și*, pentru a începe o frază separată în coprinsul:

„Deasemeni nu se va putea porni urmărire, iar „dacă se va fi pornit nu se va putea pronunța pe „deapsa contra învinutului care va dovedi, etc”.

Ante-Proiectul din 1923 nu conținea viciul de redacțiune pe care îl relevăm aci.

În aliniatul ultim al art. 4 din proiect s'a introdus dispozițiunea preconizată de noi în *Tratatul Tano-viceanu*, vol. IV, p. 428.

Credem însă că ar trebui să se adauge: „*precum și pentru faptele cari au fost amnestiate în țară străină*”. Acest adaus se impune ca un corolar firesc al dispozițiilor din aliniatul 3 al art. 4. Într'adevăr se spune în aliniatul 3 că românul nu mai poate fi urmărit dacă a fost judecat definitiv în străinătate și dacă în caz de condamnare pedeansa s'a stins prin executare sau oricare alt mod de stingere, deci și prin amnestie. Și atunci ar fi nerățional ca un învinuit care a fost găsit vinovat, care a fost condamnat, dar care nu a executat nici o parte din pedeapsă, fiindcă a fost amestiat după rămânerea condamnării definitive, dar înainte de a începe executarea pedepsei, să fie scutit de o nouă urmărire în țară, pe când învinuitul care a beneficiat de amnestie înainte de a fi definitiv judecat să poată fi urmărit din nou. De aceea credem că trebuie să fie dispensat de o nouă urmărire și românul a cărui faptă comisă în țară străină a fost amestiată acolo.

§ 15. — Articolului 4 credem că i s'ar mai putea adăuga încă 2 aliniate și anume:

„Un prim aliniat prin care să se prevadă că: „Dispozițiunile art. 2, privitoare la succesiunea legilor „în timp, sunt aplicabile și în raport cu legea străină ori de câte ori urmărirea, judecarea și pedepsirea unui fapt comis în țară străină este în funcțiune și de dispozițiunile legii străine.”

Credem că este firesc, atunci când se condiționează reprimarea faptelor comise în țară străină de starea legislațiunii străine, să se aibă în vedere toate împrejurările cari modifică această stare.

Al doilea aliniat ar fi privitor la acea categorie de adevărați *heimatlos-i* ai dreptului penal, care la adăpostul principiilor consacrate de dreptul pozitiv nu pot fi atinși de legea penală din nici o țară, deși au nesocotit o atare lege. Să ne explicăm. Majoritatea codurilor penale mențin încă, așa după cum face și proiectul pe care îl discutăm, condițiunea încriminării simultane în materie de infracțiuni comise în străinătate, adică faptul nu este pedepsibil în țară decât dacă e prevăzut și de legea națională și de cea străină.

Un național care comite în străinătate o faptă considerată de legea străină ca infracțiune, dar care nu este socotită infracțiune de legea națională, va putea fi judecat și pedepsit în țara unde a comis infracțiunea, nu însă și în patria sa. Deci un atare infractor tot are un rizic, acela de a fi descoperit, prins și pedepsit în țara străină a cărei lege a nesocotit-o. Inchipuiți-vă acum că un atare infractor este însă diplomat și deci acoperit de imunitate penală în țara unde a săvârșit faptul, el nu mai riscă nimic, fiindcă în țara străină nu poate fi pedepsit din cauza imunității, iar în țara lui din cauză că legea națională nu prevede acel fapt ca infracțiune. Desigur vor putea interveni sancțiuni disciplinare și alte satisfacțiuni, dar este regretabil ca legile penale să îngăduie atari *heimatlos-i*.

De aceea credem că atât timp cât se păstrează principiul încriminării simultane, ar fi bine să se prevadă cel puțin că:

„Cetățeanul român va putea fi urmărit și pedepsit pentru orice infracțiune săvârșită în străinătate, chiar când aceasta nu este prevăzută de legea română, oricâteori el nu a putut fi urmărit în țara unde a săvârșit faptul din cauza imunității diplomatice.”

„În acest caz legea română își însușește sancțiunile legii străine aplicând din cadrul pedepselor stabilite de legea română acele pedepse cari, ca natură și durată, vor corespunde mai bine pedepselor prevăzute de legea străină pentru fapta comisă”.

§ 16. — Art. 5 credem că trebuie să înceapă astfel: „In contra Românului care nu mai poate fi urmărit și pedepsit în țară, dar care a fost condamnat...”, aceasta pentru a nu lăsa să se crează că potestativul va putea dela începutul art. 4 și vor putea din art. 5 lasă alternativa fie a unei urmăriri, fie a unei acțiuni în decădere, pentru românul condamnat care n'ar satisface condițiunile alin. 3 din art. 4.

Din art. 5 alin. 1 trebuie eliminată propozițiunea: „care după legile române ar atrage pierderea unora din drepturile politice sau de familie sau oricare alte incapacități sau decăderi”, fiindcă ideia din această propozițiune se găsește implicit coprinsă în ultima propozițiune a alin. 1 din art. 5 și deci avem o repetire inelegantă.

În alin. 3 al art. 5 trebuie înlăturate eroarea de tipar scriindu-se nu va putea în loc de va putea. Deasemeni trebuie eliminate din acest aliniat cuvintele „prevăzută de aliniatele precedente” pe deo parte fiindcă numai primul aliniat prevede acțiunea în decădere, iar pe de altă parte fiindcă nimeni nu-și va închipui că e vorba de altă acțiune în decădere și deci precizarea e inutilă.

§ 16. — În art. 6 și 7 credem că trebuie înlocuiți termenii *auxiliari* cu acela de *complici*. Vom

arăta la capitolul participațiunii de ce întrebuintărea termenului auxiliar în loc de complici este neacceptabilă.

§ 17. — Primul aliniat al art. 8 trebuie modificat fiindcă în redacțiunea din proiect poate da loc la grave nedumiriri. Într'adevăr, după ce se spune în acest aliniat că urmărirea și pedepsirea va avea loc conform dispozițiunilor codului român — deci conform și cu art. 4 din proiect — se adaugă „*dacă străinul infractor se va afla în țară, dacă nu a fost pedepsit în țara sa*”, acest adaus conținând parțial dispozițiunile art. 4 conduce implicit la concluziunea că pentru cazul vizat de art. 8 s'au îndepărtat celelalte dispozițiuni ale art. 4, fiindcă după toate regulile de elaborarea normelor de drept, enumerarea condițiunilor înseamnă limitare.

Ori cele două condițiuni impuse de art. 8 sunt de natură a creia străinului o situațiune mai rea de cât aceea a cetățeanului român. Nimic de zis asupra primei condițiuni prin care se cere ca străinul să se găsească în țară. A doua condițiune însă exprimată prin termenii: „*dacă nu a fost pedepsit în țara sa*” este de o insuficiență patentă.

După această condițiune străinul nu mai poate fi urmărit la noi decât în cazul când *a fost pedepsit*, dacă sârmanul de el o fi fost judecat și achitat, aceasta nu-i va fi de nici un folos, fiindcă cine-i achitat nu poate spune *că a fost pedepsit* cum cere legea.

În al doilea rând străinul trebuie să fi fost pedepsit *în țara sa*, dacă nenorocirea a făcut să fie pedepsit în altă țară, iarăși nu-i va fi de folos.

În al treilea rând străinul va răspunde chiar dacă fapta sa nu ar fi fost prevăzută și de legea străină fiindcă art. 8 nu mai impune condițiunea înărmării simultane prevăzută în art. 4.

La atâtea neajunsuri se adaugă însă și un avantaj, străinul va scăpa de urmărire dovedind că *a fost pedepsit*, atât și nimic mai mult, chit că nu a executat nici o părțică din pedeapsă.

Iată de ce credem că alin 1 din art. 8 trebuie modificat în sensul:

„*Orice alte crime sau delict — în afară de cele prevăzute în art. 7 — comise de străini în străinătate, vor fi urmărite și pedepsite conform art. 4 din acest cod, în cazul când guvernul țării unde s'a comis infracțiunea sau acela al țării lor de origină nu va cere extrădarea*”.

Cu chipul acesta străinul nu va avea o situațiune mai rea de cât cetățeanul român.

§ 18. — La enumerarea din art. 8 alin 2 prin care se precizează cazurile când nu este nevoie de cererea Ministrului Justiției, credem că trebuie să se adauge și încă chiar în frunte:

„a) *Faptele calificate de legea română CRIME*”.

Aceasta fiindcă este nerațional ca pentru atacuri grave cari uneori se concretizează în suprimarea vieții omenesti cum este: *omorul*, sau în grave atingeri aduse integrității fizice cum este *violul* să nu se poată porni urmărire decât la cererea Ministrului de justiție, în timp ce faptele cari pregătesc atari atacuri să poată fi urmărite fără cerere. Într'adevăr ce este ca fapt: „*întrebuintărea cu intenție a oricăror mijloace în stare de a produce un pericol public*” (de care se vorbește la litera c) față de omor? Un pericol în stare latentă care ar fi putut sau ar putea sfârși uneori prin omorârea uneia sau mai multor persoane.

Acelas lucru în privința „*traficul cu femei și copii*” (dela litera b) care față cu atentatul la pu-doare, nu este decât pregătirea acestuia din urmă.

Și atunci de ce să urmărim mai cu puțină vi-goare rezultatul de cât pregătirea lui??

Enumerarea din proiect și-ar fi putut găsi o explicațiune rațională dacă ar fi avut de scop nu diferențierea procedurii de urmărire, ci creierea unei represiuni cu caracter de solidaritate internațională, adică dacă s'ar fi spus că pentru infracțiunile enumerate în art. 8, străinul va fi urmărit în România chiar dacă fapta sa nu este socotită ca infracțiune de legea țării unde a fost comisă.

Noi am propus ca la art. 4 să se prevadă acest lucru pentru cetățenii români, așa că în cazul când se refuză alin. 1 din art. 8 (după cum am propus la numărul precedent) implicit nu va mai fi nevoie să se repete în art. 8 dispensa de condițiunea înărmării simultane pentru infracțiunile enumerate în acest text.

§ 19. — Dispozițiunea din primul aliniat al art. 9 privitoare la îndoirea termenului prescripțiunei acțiunei publice pentru infracțiunile săvârșite în străinătate nu o găsim de loc fericită, deși ea figurează și în actualul cod.

Într'adevăr, dacă ținem seamă de toate rațiunile cari stau la baza prescripțiunei acțiunei publice: pierderea probelor, uitarea faptului, liniștirea nemulțumirii publice, quasi-inutilitatea unei reacțiuni represive târzielnice, etc. apoi toate aceste rațiuni pledează tocmai pentru o prescripțiune mai îndelungă față de infracțiunile comise în țară de cât pentru cele săvârșite în străinătate. Ordinea publică pe care o ocrotește imediat legea română este ordinea publică internă, ori față de această ordine fapta comisă în străinătate va fi uitată mai lesne decât una comisă în țară, iar reacțiunea penală apare mult mai inutilă, după acelaș spațiu de timp, pentru o faptă comisă în străinătate decât pentru una comisă în țară.

fără a mai vorbi de pierderea probelor care e mai accentuată în cazul infracțiunilor comise în străinătate decât în cazul celor comise în țară. Și atunci care poate fi rațiunea dublării termenului prescripțiunii? Greutatea de a afla despre fapta comisă în țară străină? Întârzierea vinovatului de a se întoarce în țară? Acestea nu pot desigur justifica o atare dublare! Un fapt comis în străinătate care nu a avut ecou imediat în țară, înseamnă că nu a fost grav și nici nu a tulburat ordinea noastră publică. S'apoi, de ce un individ care comite o faptă în România și apoi fuge în străinătate, să poată prescrie conform termenului ordinar, după care se va reîntoarce nesupărat în țară, deși a tulburat direct ordinea publică a acesteia, pe când cel care a comis un fapt penal în străinătate să fie supus unui termen dublu de prescripție și deci să nu poată reveni în țară fără pericol de cât după scurgerea acestui îndoit termen, deși el nu a tulburat direct ordinea publică a țării și nu a fost rebel contra legilor ei?

De aceea credem că trebuie să se mențină același termen pentru prescripțiunea acțiunii publice, ba încă să se adauge că urmărirea nu va fi posibilă în țară dacă în momentul începerii ei faptul se găsea prescris în țara unde a fost comis.

La aliniatul 2 din art. 9 trebuie adăugită și cifra 8 după enumerarea cifrelor 4, 5, 6, 7, fiindcă chestiunea competenței interesează și art. 8.

§ 20. — La art. 11 credem că ar fi bine să se adauge un aliniat, care ar putea fi chiar primul, cu conținutul următor: „*Oricine va fi fost condamnat în străinătate pentru o infracțiune săvârșită în România, va putea cere să i se deducă din pedeapsa pronunțată de instanțele române pedeapsa executată în străinătate*”.

Această dispozițiune se impune, fiindcă și legiunile altor țări pedepsește faptele săvârșite de naționalii lor sau chiar de străini în țară străină. Să ne închipuim deci că, un german sau chiar un român, a comis o infracțiune în România și după comitere se refugiază în Germania, unde justiția pusă în cunoștință de fapta săvârșită în România pedepsește pe vinovat. După executarea pedepsei vinovatul se reîntoarce în România și află că a fost și aci condamnat sau că procesul este în curs de judecată. Este rațional și drept ca în acest caz vinovatul care a suferit o pedeapsă în țară străină pentru fapta comisă în România, să beneficieze de deducerea pedepsei executate în țară străină din pedeapsa pe care au pronunțat-o sau o vor pronunța instanțele române.

§ 21. — În art. 13 alin 2 se prevede urmărirea refugiaților politici atunci când s'au făcut vinovați și de infracțiuni de drept comun. Partea finală a aliniatului: „*dacă sunt prevăzute și de legea ro-*

mână” ar trebui înlocuită cu cuvintele: „*în condițiunile prevăzute de art. 4*”. Cu chipul acesta aliniatul 3 al art. 13 s'ar suprima ca inutil.

În anteproiectul dela 1923 se prevedea însă că urmărirea pentru infracțiuni de drept comun nu are loc atunci când acestea sunt conexe cu infracțiunea politică. Proiectul actual suprimând această excepțiune înseamnă că a admis teza contrarie, care desigur este mai conformă cu interesele generale ale represiei și care implică că refugiatul politic nu poate fi extrădat nici chiar atunci când s'a făcut vinovat și de vreo infracțiune de drept comun conexă însă cu infracțiunea politică, (în acest sens ne-am pronunțat și în *Tratatul Tanoviceanu*, vol. I, p. 365).

VINTILA DONGOROZ

(Va urma)

Notă la Regulamentul Curților de Apel

A apărut în „Monitor”, regulamentul pentru funcționarea Curților cu juri, în legătură cu modificarea Legii pentru organizarea judecătorească, care în ce privește prezidarea acestor instanțe a revenit la vechiul sistem al tragerei la sorți.

Este surprinzător că noul regulament a omis dispoziția finală a art. 7 din acela cu data de 30 Iulie 1909, după care consilierii ieșiți la sorți nu vor mai lua parte la tragerile ce urmează în cursul anului.

Se va putea întâmpla ca unii consilieri să fie sortiti a prezida în șir, pe când alții — mai favorizați de sorți — să nu prezideze nici odată. Aceasta va fi în prim rând în desavantajul celor dintâi, cari își vor vedea transformată cariera într-o adevărată ambulanță și în al doilea rând, în detrimentul bunei funcționări a instituției înseși — ceea ce este de capitală importanță, căci se poate ca sorțul să se încăpătâneze a indica tocmai magistrații cei mai puțin apti pentru această însărcinare.

Iată ce a voit să evite legiuitorul anterior, când a dispus — după sistemul francez — ca prezidenții Curților cu juri să fie desemnați prin delegația șefului Curtei de apel. Căci se prea poate ca cel mai admirabil jurist să nu aibă răbdarea și celelalte calități indispensabile în conducerea desbaterilor instanței acesteia populare. Urma deci ca prezidenții Curților de apel să aleagă și să delege la jurați numai pe baza acestor considerații, ca să nu se ia un judecător excelent de exemp. în afacerile civile, spre a fi trimis să prezideze o Curte cu juri, pentru care nu are nici o aplicație.

Cum însă, pentru consilierii Curților de apel, deplasările acesteia forțate constituie în general o adevărată corvadă, ei fiind mai toți oameni de oarecare etate, iar deplasările și găzduirile fiind însă destul de incomode și greu de suportat cu diurna derizorie. Primii președinți luase obiceiul de a da delegațiile tuturor consilierilor pe rând, de cele mai adeseori cu consimțământul chiar al acestora.

Căci, orice s'ar zice, puțini sunt magistrații cari îndeplinesc cu plăcere această însărcinare. Pentru luarea atribuției din sarcina prezidenților de tribunale — atunci când s'a discutat reforma — au fost în general

magistrații pe care nu-i atingea întru nimic, căci nu aveau nici odată să prezideze, Principiile invocate sunt cunoscute...

Probabil că această aplicare defectuoasă — după părerea noastră — a dus la modificarea sistemului delegațiilor și înlocuirea lui cu acela al tragerii la sorți, care este tot cel mai potrivit.

La Curțile cu mai multe secțiuni însă, pe urma sorților ar putea suferi și însăși secțiunile, căci este posibil ca o secțiune să fie veșnic sortită a-și da tributul, astfel că ar rămâne în permanență descomplesată, spre deosebire de celelalte mai favorizate de noroc. De aceea credem că regulamentul trebuia să prevadă că tragerile la sorți de delegare sau de înlocuire — în caz de lipsa prezidentului delegat — să se facă pe secții. Cu alte cuvinte fiecare secție să dea pe rând un număr egal de consilieri, iar la înlocuiri să se procedeze tot după un anumit sistem.

Această procedură adică tragera la sorți pe secții, nu poate însă fi efectuată prin interpretare, căci astfel s'ar modifica chiar regulamentul, care prevede că tragera la sorți să se facă pe serii de județe unde sunt numai jurați, omițând a se pronunța și în ce privește secțiile Curței de apel.

Complectul de cinci la Curțile de Apel, este cea mai potrivită formație pentru funcționarea acestor instanțe. Păcat numai că buna intenție a legiuitorului a rămas pe hârtie, căci deplasările aproape permanente ale consilierilor pentru prezidarea Curților cu juri, nu dă posibilitate în apel de a se judeca cu mai mult de trei consilieri. Magistrații complectului — cum am mai scris, — ca să evite divergențele, vorface tot soiul de concesiuni în deliberări, astfel că rezultatul se va găsi oarecum alterat. Calitatea judecății prin aceste complete de cinci deformate în trei va suferi, fiind inferioară complectului adevărat de trei în cari doi formau majoritatea decizivă.

Două soluții sunt cu putință. Curțile cu juri să fie lăsate iarăși pe seama președinților de tribunale, sau să se înmulțească numărul consilierilor la Curțile de apel. Recunoaștem că ambele prezintă dificultăți și că li se pot formula serioase obiecțiuni. Alegerea trebuie însă a se face neîntârziat.

E. P.

Iași, 7 Mai 1928.

CURTEA DE APEL CLUJ, SECȚIA I-a

Audiența dela 26 Martie 1928

Președinția d-lui ION MĂNESCU, președinte

Dumitru Zăgreanu cu Ministerul Public

Deciziunea No. 2618 din 1927

Amnestie. Dacă delictul de ultragiu cu violență este amnistiat prin legea amnestiei din 1928? Art. 4 al. II legea ungară din 1914; art. 4 legea amnestiei din 1928.

Intru cât art. 4 din legea amnestiei din 1928 nu face nici o distincțiune între ultragiile cu sau fără violență, aceasta reeșind destul de categoric din amendamentul propus în Cameră și adoptat, urmează că chiar ultragiile însoțite de violență, cum sunt cele prevăzute de art. 4 al. 2 din legea ungară X L din 1914, sursă amnestiate.

Curtea,

În baza art. 433 al. II, anulează sentința Nr. P. 1182 a Tribunalului Năsăud secția I cu reședința în Bistrița, pronunțată în ziua de 15 Noembrie 1927, pentru cazul de mulțime prevăzut

de art. 385 pct. 1. c. pr. p. și achită pe acuzat în baza art. 326 pct. 3 pr. p. de faptul ce i se impută, fiind amnistiat.

MOTIVARE.

Contra sentinței condamnatorii a Tribunalului și prin care acuzatul Dumitru Zăgreanu a fost declarat vinovat și condamnat în baza art. 4 al. II din legea XL. din 1914, pentru că în seara zilei de 28 Mai 1927 în Bistrița a lovit pe sergentul de graș St. Chebeli în exercițiul funcțiunei, a declarat apel acuzatul că nu se simte vinovat.

Înainte de judecarea în fond a apelului, apărătorului public a invocat aplicarea art. 4 din legea amnestiei, iar procurorul general s'a opus susținând conform celor coprinse în procesul verbal de ședință că în speță nefiind vorba de un ultraj prin gesturi, cuvinte sau amenințări, ci de un ultraj prin violență, prevăzut de art. 4 al. II legea XL. 1914, acest fapt, conform legii de amnestie art. 4, nu intră în amnestie și deci incidentul trebuie respins.

Curtea, după ce a unit incidentul cu fondul și a ascultat și concluziile în fond a părților, amânând pronunțarea astăzi la termenul legal.

Asupra acestui apel ce privește incidentul dacă în speță este sau nu a se face aplicarea art. 4 a legii de amnestie Nr. 85 din 5 Ianuarie 1928.

Având în vedere că art. 4 din această lege spune: „Se mai amnestiază și **delictul de ultraj** săvârșit înainte de data de 8 Decembrie 1927”.

Considerând că fapta imputată acuzatului a fost săvârșită la data de 28 Mai 1927, deci înainte de 8 Decembrie 1927, intrând deci ca dată a săvârșirii în prevederile amnestiei constatată.

Că această faptă calificată și pedepsită de Tribunal conf. art. 4 al. II legea XL. 1914 este un ultraj și fiind pedepsită cu închisoare corecțională conf. legii în vigoare în Ardeal, este un **delict de ultraj** și deci și din acest punct de vedere intră în cuprinsul legii de amnestie, lege unificată și extinsă ca atare pe tot cuprinsul țării.

Având în vedere că atât conform codului penal român cât și legii penale în vigoare în Ardeal, **delictul de ultraj** contra funcționarilor publici este de două feluri: cu **violență** și prin amenințări verbale, adică **fără violență** și din acest punct de vedere, chestiunea ridicată de d-l procuror general dacă sunt a se amnestia numai delicturile de ultraj fără violență, este a fi luată în considerare și discutată ca atare de Curte.

Având în vedere că astfel cum este redactat textul nu se poate înțelege decât ca fiind amnestiate prin lege „**delictul de ultraj**” în general și intră în prevederile acestui text orice fel de ultraj cu sau fără violență numai să fie pedepsit cu închisoare corecțională, conform principiilor generale ale codului penal, relativ la clasică împărțire tripartită a infracțiunilor după pedepsele ce se aplică.

Că această interpretare este singura justă, reeșă cu prisosință din desbaterile parlamentare urmate în Camera Deputaților în jurul art. 4 din această lege în ședințele dela 10 și 11 Ianuarie 1928 (Vezi Mon. Of. Nr. 25 și 26 din 1928 Partea III, Desb. Parlamentare) și de unde se poate vedea că în urma discuțiilor urmate relativ la art. 4 din legea între d-nii deputați D. R. Ioanițescu, Vespasian V. Pella și raportorul legii D. M. Pașcanu, de unde, prima redactare a acestui articol punea numai „**Delictul de ultraj** din art. 181 c. p. român, săvârșit până la 1 Iulie 1927 și numai de către infractorii supuși instanțelor penale similare”, deputatul profesor V. V. Pella a propus printr-o serie de amendamente succesive amnestierea delicturilor cu sau fără violență și schimbarea datei cum s'a și făcut la 8 Decembrie 1927, (pag. M. Of. din 10 Ian. 377; Pella, pag. 381; Ioanițescu al doilea amendament). În Monitorul Oficial amintit de la 11 Ianuarie (pag. 399), deputatul profesor Pella, spune: „D-lor deputați, țiu să vă aduc la cunoștință că d-l Ministru al justiției și d. Raportor, au binevoit să accepte propunerea pe care au făcut-o de a se amnestia, chiar ultra-

gile săvârșite cu violență, propunere pe care a susținut-o și d-l deputat D. R. Ioanțescu, de aceea din cuprinsul amendamentului suprim expresiunea „fără violență” așa încât vor fi amnestiate toate ultragiile săvârșite cu sau fără violențe de către justițiabili de instanțe civile sau militare”, acest amendament în cuprinsul” se mai amnestiază și delictul de ultraj, săvârșit înainte de data de 8 Decembrie 1927, precum și calomniile și injuriile săvârșite prin presă, tot până la aceeași dată”, semnat pe lângă prof. deputat Pela și de alți cinci deputați. (Vez Mon. Of. 11 Ian. p. III; desb. pag. 401) a fost votat, devenind astfel legea a cărei interpretare în aplicare o discutăm

Cum această interpretare este cea juridică și singura adevărată, după cum se vede din cele expuse,

Curtea în majoritate,

Pentru toate aceste motive, redactate de d-l Consilier V. M. Dimitriu, Admite incidentul propus de apărătorul public și fără a mai discuta fondul, anulând sentința apelată a Tribunalului, achită pe acuzat, hotărând conform dispozitivului.

(ss) V. M. Dimitriu, Victor Stamatopol.

Grefier, (ss) Lakatos.

OPINIE :

Subsemnatul difer de părerea majorității și sunt de părere a se respinge excepția de amnestiere și a se menține sentința primei instanțe.

Motive:

Având în vedere, că legiuitorul când a întocmit legea amnestiei, a avut în vedere în primul rând dispozițiile codului penal din vechiul regat, urmărind ca în celelalte părți ale țării unde se aplică alte coduri, să se aibă în vedere faptele vizate

Că așa fiind, din titulatura secției I capitolul IV, titlul III al codului penal din vechiul regat se constată că legiuitorul a înțeles să facă deosebire între ultraj și violență și când legea amnestiei prin art. 4 prevede că se amnestiază delictele de ultraj în cazul acesta este bine determinat obiectul său și anume delictele de ultraj prevăzute de articolul 181 până la 183 nu și violențele care sunt prevăzute de la art. 184 înainte, aceasta cu atât mai mult cu cât în materie de amnestie faptele trebuiesc bine determinate, și ea nu se poate aplica prin analogie la alte fapte.

Având în vedere că în speță este vorba de violențe asupra funcționarilor și deci acest fapt nu intră în prevederile legii de amnestie.

Chiar dacă am admite că în parlament s'au făcut declarațiuni în sens contrariu, ele nu au nici o valoare dacă, față de dispozițiile codului penal enunțate mai sus, nu s'a trecut în textul legii, că se înțelege a se amnestia și delictele de violență.

Președinte, (ss) I. Mănescu.

NOTA. — Articolul 4 din legea amnestiei din 5 Ianuarie 1928 a dat loc la o controversă destul de serioasă cu privire la înțelesul și câmpul său de aplicațiune în materia delictului de ultraj. Problema ce s'a pus este: dacă, potrivit acestui articol, se amnestiază numai delictul de ultraj fără violență sau se amnestiază și delictele de ultraj însoțite de violență?

Pentru a ne putea pronunța în cunoștință de cauză asupra acelei probleme de drept penal, trebuie în mod prealabil să soluționăm următoarele chestiuni:

1. Dacă delictul de ultraj și violență în contra forței publice, în contra autorității publice și depozitațiilor lor, cuprinse în secțiunea II, Capitolul III, codul penal, sub rubrica „rezistență, nesupunere și alte ne-cuviințe în contra autorității publice”, sunt delict distincte, adică încriminațiuni autonome sau sunt circumstanțe agravante ale delictului de ultraj?

2. Dacă legiuitorul a înțeles să amnestieze numai delictul de ultraj sau și violențele care îl însoțesc?

3. Ce se înțelege prin ultraj cu violență?

I) Asupra primei chestiuni, din modul cum este intitulată secțiunea „ultraj și violență în contra forței publice, în contra autorității publice și depozitațiilor”, rezultă în chip neîndoios că legiuitorul însuși a făcut din ultraj însoțit de loviri, răniri grave, etc., încriminațiuni deosebite, fiindcă art. 184, 186 și 187 sunt expresia unui cumul ideal de infracțiuni, cărora legiuitorul, având în vedere gravitatea lor, le-a sancționat cu pedepse diferite.

În adevăr, art. 184 este un cumul de infracțiuni: delictul de ultraj (art. 183) și contravențiunea de loviri simple (art. 238 al. 2); art. 186 un cumul de infracțiuni: delictul de ultraj (art. 183) și delictul de răniri grave (art. 239); art. 187 un cumul de infracțiuni: delictul de ultraj (art. 183) și delictul de răniri grave (art. 240) sau crima, lovituri cauzătoare de moarte (art. 241).

Legiuitorul pentru a ocroti și apăra demnitatea și autoritatea funcționarilor judecătorești sau administrativi în exercițiul funcțiunii lor a considerat ca un ultraj orice micșorare sau atingere a acestei demnități sau autorități prin cuvinte, scrieri, gesturi cu caracter ofensator sau prin amenințări (art. 182 și 183 c. p.).

Dacă ultrajul a fost însoțit de loviri simple, de răniri ușoare sau grave, sau dacă din aceste loviri a rezultat moartea funcționarului în termen de 40 de zile dela săvârșirea lor, legiuitorul, având în vedere că se găsea în fața unui cumul de infracțiuni, a făcut încriminațiuni distincte, sancționându-le cu pedepse diferite.

Prin urmare loviri simple, rănirile ușoare sau grave, etc. nu constituiesc simple circumstanțe agravante ale delictului de ultraj, ci delict distincte. De aceea legiuitorul cu drept cuvânt, a intitulat secțiunea II-a „ultraj și violențe”.

O probă evidentă despre aceasta o avem în art. 187 c. p. care face din „preceutare sau pândire” circumstanțe agravante, cum a procedat și în delictul „de loviri și răniri” (art. 239 c. p.).

În acest sens s'a pronunțat unanimitatea Doctrinei și Jurisprudenței române și franceze. (Vezi Garçon, cod. pen. an. art. 228, No. și urm.) iar pentru doctrina română și jurisprudență vezi Pastion, notele sub art. 186).

II) Cu privire la chestiunea: dacă art. 4 din legea amnestiei de la 5 Ian. 1928 întinde beneficiul amnestiei și la ultragiile cu violență, observăm că prima redacțiune a acestui articol în proiect era destul de clară, specificându-se numai ultragiile „fără violență”, adică delictul de ultraj propriu zis, comis prin cuvinte, gesturi, scrieri ofensatoare sau amenințări (art. 182 și 183 c. p.) în vechiul regat, art. 4 al. I legea ungară XL. din 1914).

În timpul discuțiunilor avute în Cameră, în ședințele de la 13 și 14 Decembrie 1927, în jurul art. 4 din proiect, s'a modificat astfel textul, că el se pretează acum la o controversă destul de serioasă.

După cum am arătat în comentariul ce am făcut legii (1) amnestiei, art. 4 din proiect a fost conceput într-un spirit precis, „având caracterul unei dispozițiuni

1) Vezi Biblioteca Legilor Uzuale Adnotate Nr. 10. „Legea amnestiei” p. 22, Edit. Curierul Judiciar, 1928.

interpretative cu privire la modul cum s'a aplicat dispozițiunile decretului lege din 9 Aprilie 1920".

Intr'adevăr expunerea de motive o declară categoric: „In urma instrucțiunilor date cu ocaziunea aplicării legii amnestiei (2), unii Comisari regali au apreciat mai cu seamă la acei care săvârșise această infracțiune (adică delictul de ultragiu) alături de altele care erau amnestiate, că este cazul să beneficieze de amnistie și le-au aplicat legea, alții din contra au interpretat instrucțiunile în sensul cel mai grav pentru acuzați, apreciind că nu este cazul să beneficieze de efectul legii, lăsându-i bun condamnați. În felul acesta s'au creat două categorii de oameni vinovați de aceeași infracțiune, unii amnestiați, alții nu.

Penru a pune capăt aceste anomalii a aplicațiunei legii și pentru a da puțința să beneficieze de echitatea ei și cei rămași condamnați, sunt de părere a se trece toate aceste fapte privitoare la delictul de ultragiu (art. 181 cod. pers) săvârșit până la 1 Iulie 1927 ca amnestiate".

Raportorul legii la Cameră, M. Pașcanu, este și mai explicit: „Proiectul mai supune amnestiei și infracțiunea de drept comun a delictului de ultraj, comis în condițiunile descrise de art. 181 din condica penală, însă numai pentru faptele petrecute până la data de 1 Iulie 1927 și la care se adaugă condițiunea suplimentară ca înfractorii să fie supuși competenței justiției militare".

Prin urmare, intențiunea propunătorului proiectului de lege a amnestiei era destul de clară: să se amnestieze delictul de ultragiu numai pentru cei supuși competenței justiției militare, ca urmare a decretului lege din 9 Aprilie 1920, care fusese interpretat greșit, unii condamnați fiind amnestiați de instanțele militare, alți nu.

În Cameră însă, înlăturându-se acest caracter interpretativ al art. 4, s'a propus o serie de amendamente, ajungându-se la o tranzație.

Iată amendamentele propuse de d. Prof. V. V. Pella:

I-ul Amendament: „Se mai amnestiază și *delictul de ultragiu săvârșit fără violență*, mai înainte de data de 1 Iulie 1927, precum și delictele de calomnie și injurie săvârșite prin presă, tot până la aceeași dată".

Al 2-lea amendament: „Ca urmare la amendamentul art. 4 pe care l'am prezentat, propun schimbarea datei de 1 Iulie 1927, prin data de 8 Dec. 1927, spre a se amnestia astfel toate delictele de ultragiu comise fără violență, precum și toate calomniile și injuriile săvârșite prin presă până la data de 8 Dec. 1927".

Al 3-lea amendament: „Subsemnații deputați propunem să se amnestieze toate ultragiile săvârșite chiar cu violență, până la 8 Dec. 1927".

Al 4-lea amendament: „Se mai amnestiază și *delictul de ultragiu săvârșit* înainte de 1 Dec. 1927, precum și calomniile și injuriile săvârșite prin presă tot până la aceeași dată". (Vezi *Desbaterile Parlamentare*, M. Of. III, pag. 299, din 11 Ian. 1928).

Acest ultim amendament a trecut nemodificat în textul definitiv al legii din 5 Ian. 1928, art. 4, aprobat fiind de raportor, comitetul delegaților, Ministrul de justiție și Cameră.

S'ar părea că din textul definitiv al art. 4 resă că nu vor beneficia de amnestie decât delictele de ultragiu fără violență. (3).

În realitate însă, nu este așa. Din explicațiunile date de autorul amendamentelor d. Prof. V. V. Pella și apoi de d. deputat D. R. Ioanițescu, în urma discuțiunilor angajate în jurul art. 4 între cei ce vroiau să amnestieze numai delictul de ultragiu fără violență și între cei ce vroiau să extindă acest beneficiu și la ultragiu cu violență, dintre care făcea parte și d. deputat D. R. Ioanițescu, s'a ajuns la tranzațiunea ca să se excludă din textul art. 4 cuvintele „fără violență", adică să se amnestieze toate delictele de ultragiu fie comise cu sau fără violență.

Probă sunt aceste declarațiuni ale d-lor Prof. V. V. Pella și D. R. Ioanițescu:

D-l Prof. V. V. Pella: „Tin însă, d-lor deputați să vă aduc la cunoștință că d. Ministru de justiție și d. raportor, au binevoit să accepte propunerea pe care am făcut-o de a se amnestia chiar ultragiile săvârșite cu violență, propunere pe care a susținut-o și d. deputat D. R. Ioanițescu.

De aceea, din cuprinsul amendamentului suprim expresiunea „fără violență", așa că vor fi amnestiate toate ultragiile săvârșite cu sau fără violență de către justițiabili instanțelor civile și militare, precum și toate calomniile și injuriile prin presă, până la 8 Dec. 1927".

Iar d. deputat D. R. Ioanițescu: „D-lor sunt mulțumit că s'a ținut cont de obiecțiunile pe care le-am ridicat. Ați făcut un act de dreptate, pentru că la țară nu veți găsi nici un ultragiu fără violență. Săteanul nu insultă cu vorba și toldeaură când are loc un ultragiu, el se întâmplă cu rezistență, adică cu violență".

Prin urmare, din cele expuse mai sus rezultă în mod neîndoios, că art. 4 chiar în noua sa redacțiune trebuie interpretat în sensul că el întinde beneficiul amnestierii la toate delictele de ultragiu comise cu sau fără violență.

Desigur, această intenție clară a legiuitorului s'ar fi cristalizat mai bine dacă s'ar fi spus în textul art. 4 „că se amnestiază toate delictele de ultragiu comise cu sau fără violență" sau s'ar fi păstrat măcar forma din amendamentul Nr. 3: „că se amnestiază toate delictele de ultragiu săvârșite chiar cu violență".

Ori această intențiune reeșind în mod evident din desbaterile avute în Cameră și metamorfoza amendamentelor propuse, textul trebuie să se interpreteze în favoarea celui condamnat, extinzând beneficiul amnestiei chiar la ultragiile săvârșite cu violență.

III) Ultima chestiune ce mai trebuie soluționată este aceea de a se preciza întinderea expresiunii „violență" în materie de drept penal.

În materie civilă prin violență să înțelege o constrângere morală sau fizică care împiedică libera manifestare a consimțământului unei persoane la săvârșirea unui act. Deci violența constituie o cauză de viciere a consimțământului care atrage nulitatea actului.

În materie penală, prin violență, care poate să fie morală sau fizică, se înțelege, în sensul larg al cuvântului, orice suferință fie morală, fie fizică, aplicată unei persoane, care îi aduce o jignire, o înjosire a demnității sale ca om. În sensul strict al cuvântului, violență înseamnă aplicarea de suferințe fizice unei persoane, adică de „voies de fait" cum se exprimă art. 230 cod. pen. fr., cu alte cuvinte de simple lovituri.

Prin urmare, luat în acest din urmă înțeles, ultragiul însoțit de violență, ar cuprinde simplele lovituri, cari nu au cauzat o incapacitate de lucru, slujirea sau moartea celui violentat în termen de 40 de zile de la săvârșirea lor (art. 184 cod. pen.).

Aastă distincțiune pe care legiuitorul a adoptat-o în

2) Adică decretului lege din 9 Aprilie 1920.

3) În acest sens s'a pronunțat recent Inalta Curte de Casație, II, 2223 din 20 Martie 1928, în *Jurisprudența generală*, An. II, sp. 806 p. 545.

materie de delictul de lovire, se poate aplica și în materie de ultragiu însoțit de loviri.

În adevăr, legiuitorul face din simplele loviri, o contravențiune. Dacă din lovituri a rezultat răni grave, incapacitate de lucru, slujire sau moartea victimei, faptul devine delict sau crimă.

Deci, violența simplă legiuitorul o caracterizează de contravențiune, iar violența calificată, după gravitatea consecințelor ei, delict sau crimă.

Că astfel decurg faptele din însuși logica lor, este că însuși legiuitorul a făcut în materie de ultragiu diferite gradațiuni după cum el a fost comis cu sau fără violență.

A considerat ca ultragiu fără violență pe cel săvârșit prin cuvinte, scrisuri, gesturi injurioase sau amenințări, iar ca ultragiu cu violență pe cel însoțit de lovituri.

Când din lovituri a rezultat o incapacitate de lucru, o slujire sau chiar moartea victimei, legiuitorul a considerat astfel de infracțiuni ca delict autonome, ele fiind expresia unui cumul ideal de infracțiuni, ultragiu nefiind decât un accesoriu.

În deobște, ultragiul este forma sub care se manifestă rezistența, nesupunerea unei persoane la actele făcute de funcționarii judecătorești sau administrativi în numele autorității publice pe care o reprezintă, fie că aceste acte sunt legale sau nu, legitime sau nu.

Legiuitorul pentru a păstra neatins prestigiul autorității publice, nu a îngăduit cetățeanului ca să opue rezistență, să nu se supue, sau să fie necuviincios față de funcționarii cari fac acte în numele autorității publice, socotind că în caz de conflict sunt alte căi de urmat, că cel vătămat în drepturile sale să-și caute dreptatea, iar nu să si-o facă singur.

Ori, cele mai frecvente forme de ultragiu sunt cele comise prin cuvinte, prin gesturi, prin scrieri injurioase, prin amenințări sau simple loviri.

Când însă violența depășește simplele loviri și se produce o adevărată „vărsare de sânge” cum se exprimă textul, adică a rezultat o incapacitate de lucru, o slujire sau moartea victimei, ele au caracterul unor adevărate atacuri în care intențiunea de a ultragia este depășită — predominând intenția de a răni sau ucide.

* * *

Iată pentru care temeiuri credem că, chiar în ipoteza amnestiei ultragiilor însoțite de violență, așa cum reiese din debaterile cari au avut loc în Cameră, *beneficiul amnestiei nu trebuie extins decât la violența simplă, adică nu trebuie întins peste art. 184 cod. pen.*

Desigur, ar fi fost mai bine dacă legiuitorul ar fi circumscris beneficiul amnestiei numai la ultragiile însoțite de simple violențe, însă în fața acestei lacune, atât doctrina cât și jurisprudența vine, și ținând seamă de logica faptelor, de principiile generale în materie de represiune, — de utilitatea socială, — circumscrie cadrul în care trebuie interpretat un text, care nu prezintă toate precizările.

Nu s'ar putea invoca argumentul că, o atare interpretare ar fi în defavoarea celui condamnat, fiindcă dacă simpla violență mai este scuizabilă în caz de surescări involuntare, violența calificată trebuie reprimată cu toată asprimea, căci cine nu este stăpân pe acțiunile sale, este capabil de orice.

* * *

Revenind la deciziunea Curții de Apel din Cluj, do-

cumentat și juridic motivată de distinsul consilier d-l V. M. Dimitriu, care ne-a determinat să o adnotăm, constatăm în speșă, o bună aplicațiune a legii amnestiei.

Într'adevăr, fiind vorba de un ultragiu însoțit de simple violențe de fapt, prevăzute și pedepsite de art. 4 al. 2 al. legii ungare XI din 1914, cu drept cuvânt s'a amnestiat cel condamnat, reformând astfel sentința trib. Năsăud Nr. 1182 din 1928. (4).

E. C. DECUSARA.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 20 Decembrie 1927

Președinția d-lui P. PATRICIU președinte

Jurnal Nr. 6005

Apel penal. Declaraarea lui de parchet în ultima zi a termenului după ora 7 seara. Valabilitate. Grefier prezent la serviciu după ora 7 seara. Competință. Mențiune de primire făcută numai pe declarația la grefă nu și pe apelul adresat Curții. Valabilitate.

Fiecare zi ce face parte dintr'un termen se sfârșește la ora 12 noaptea, nu la ora 7 seara până la care se termină orele de serviciu conform regulamentului grefelor. Prin urmare, declarația de apel este valabil primită de grefier și după ora 7 seara dacă grefierul este la serviciu.

Competința grefierului nu încetează la ora 7 seara prevăzută de regulament ca limită a orelor de serviciu și prin urmare un apel primit după această oră nu este nul, deoarece atât timp cât grefa este deschisă și grefierul este prezent el este în exercitiul funcțiunei iar fixarea orelor de serviciu nu are de scop să limiteze competența funcționarului.

Un apel nu este neregulat introdus dacă mențiunea de primire se face numai pe declarația adresată grefei iar nu și pe apelul anexat și despre care se face mențiune în declarație.

Curtea în majoritate,

Asupra incidentului, că apelul declarat de Parchetul Trib. Ilfov, prin adresa înregistrată la Grefa Trib. Ilfov sub Nr. 5822 din 15 Iulie 1927, este tardiv, nul și neregulat.

Obiecția de tardivitate.

S'a susținut că apelul este tardiv întrucât a fost declarat în ultima zi a termenului de 10 zile prevăzut de lege, la ora 7 și 6 minute seara, adică după orele de serviciu cari, după legea de organizare judecătorească și regulamentul serviciului grefelor, sunt numai până la ora 7 seara.

Obiecția este nefondată, pentru că după lege, fiecare zi ce face parte dintr'un termen, nu se termină la ora 7 seara, ci la ora 12 noaptea, când începe ziua următoare. Știind că, ziua are 24 ore, începe și se termină la ora 12 noaptea, iar legea nu prevede alt mod de a calcula ziua. Prin urmare, ultima zi a termenului de apel se termină la ora 12 noaptea, deci partea era în drept să introducă apelul și după ora 7 seara. Dacă, în general se întâmplă că partea nu poate să beneficieze de dreptul său și după ora 7 seara, cauza este că după această oră, grefa poate să se găsească închisă, întrucât regulamentul serviciului grefelor pentru tribunale, impune ca ore de serviciu, orele 12—19 (art. 1).

Din dispoziția regulamentului rezultă că grefa este obligată

4) În sensul Curții de Apel din Cluj s'a pronunțat și C. Apel Oradea decis. 983 din 23 Febr. 1928, (în *Jurisprudența Curților de Apel din Ardeal* An. III. p. 208).

deschisă până la 7 seara, nu însă că e obligator a fi închisă la această oră, pentru că limitarea orelor de serviciu este prevăzută pentru recreația funcționarilor cari sunt liberi să lucreze și peste orele fixate dacă vor.

Orele de serviciu nu sunt fixate pentru a limita dreptul de a declara un apel, care după lege trebuie declarat la grefă.

Rezultă că, întrucât în fapt grefa a continuat să fie deschisă peste ora 7 seara, apelul a putut fi declarat în mod valabil la ora 7 și 6 minute și grefierul nu putea să refuze primirea și înregistrarea, deci apelul nu este tardiv.

Obiecția de nulitate.

S'a susținut că apelul este nul, întrucât grefierul a primit apelul într'un moment când nu mai avea competența să primească apelul, competența lui încetând la ora 7 seara, prevăzută de regulament ca limită a orelor de serviciu.

Argumentul este nefondat, pentru că atât timp cât grefa este deschisă și grefierul se găsește la serviciu, el este în exercițiul funcțiunii, iar fixarea orelor de serviciu, nu are de scop să limiteze competența funcționarului.

De altfel, din momentul ce se constată că apelul a fost depus în termen și înregistrat la grefă, chestiunea competenței funcționarului, care a pus viza de primire, nu interesează, fiindcă nu viza funcționarului dă valabilitatea apelului.

Obiecția de neregularitate.

S'a susținut că apelul este neregulat, pentru că odată cu declararea la grefă nu s'a depus și apelul adresat Curții de apel, ceace se constată din faptul că grefierul n'a făcut nicio mențiune despre existența unei asemenea anexe.

Obiecția este nefondată. În adresa prin care se face declarația de apel către grefă se menționează că se anexează adresa cu Nr. 58023 din 1927, adresă care se găsește la dosar și care conține apelul adresat Curții de Apel și motivele apelului. Dacă această adresă n'a fost depusă odată cu cealaltă în care se face mențiune despre ea, grefierul trebuia să constate această lipsă și nefăcând asemenea constatare, rezultă că odată cu adresa către grefă a fost depusă și anexa ei.

De altfel, după lege, cererea cuprinzătoare de mijlocere apelului, nu este necesar să fie depusă odată cu declarația de apel către grefă (art. 199 pr. pen.).

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Spiridon Popescu, Curtea, respinge, etc.

(ss) P. Patriciu, Sp. Popescu.

Grefier, (ss) Căzănescu

OPINIE

Argumentul tardivității.

Având în vedere că în fapt a rămas evidentă constatarea că apelul s'a depus la grefă după ora 7 seara.

Având în vedere că deasemenea este exact, că dispozițiunile cuprinse în art. 1 din regulamentul legii au valoarea unor dispozițiuni de lege, întrucât ele realizează imperativul prevăzut în art. 157 din legea de organizare judecătorească.

Că prin urmare, aceste dispozițiuni reglementând în timp exercițiul acțiunilor în justiție, sunt dispozițiuni de procedură.

Având în vedere că dacă dreptul unei persoane de a se adresa judecătorilor săi este un drept firesc și ca atare recunoscut de lege, exercițiul acestui drept este însă reglementat în anume limite impuse de multe ori de exigențe de natură omenească, dar care nu știrbesc prin aceasta prestigiul legilor de procedură, care singure dau eficacitatea dreptului recunoscut.

Având în vedere că disp. art. din regulamentul citat au fost înscrise, nu pentru a da funcționarilor grefei, recreația necesară, pentru a se susține că ei pot renunța la o asemenea recreație, ci pentru faptul evident, că noțiunea de autori-

tate publică concretizându-se în persoana funcționarilor, era fatal ca activității acestora în timp să se pună o limită înrească pe care să clădește mersul aparatului judecătoresc și siguranța părților.

Având în vedere că dacă din punctul de vedere natural, prin zi se înțelege timpul necesar mișcării de rotațiune a pământului și care este de 24 ore, din punct de vedere al exercițiului acțiunilor în justiție, orice zi cuprinde numai intervalul dintre ora de deschidere și cea de închidere a grefei.

Că această dispozițiune întemeiată pe limita necesară a activității omenești a funcționarilor, este ca toate dispozițiunile, având aceiași rațiuni, o regulă de procedură și ca atare este generală, obligatorie și salutară.

Considerând că activitatea omenească, în veșnică înrământare, contribuie la procesul social numai prin respectul general și obligator al regulilor care fixează cadrul acestei activități; orice măsură legală, care nu ocrotește deopotrivă pe toată lumea, este lipsită de prestigiu și vătămătoare liniștii sociale.

Considerând că în adevăr, a face din ora de închidere a birourilor grefei, o dispozițiune lăsată la capriciul recreativ al funcționarilor, ar însemna că dispozițiunea de procedură care limitează la ora 7 seara termenul de primire a apelurilor, nu mai este generală și obligatorie, dacă unii funcționari se prevalează de necesitatea recreațiunii, iar alții zeloși renunță la ea.

Că această interpretare ar creia pe lângă cele două categorii de funcționari, zeloși și nezezoși, alte două categorii de justițiabili, trimiși și stârniți, cei dinții respectoși ai regulei, rămânând la ușa biroului aparent închis la ora 7, cei de a doua categorie, cercetând cu atențiune prin birouri și găsind funcționari zeloși.

Având în vedere că această dublă consecință a interpretării art. citat, ar duce la cea mai mare decepțiune asupra prestigiului justiției, — prin înlocuirea siguranței cu hazardul și a regulei generale cu excepția accidentală sau provocată, căci zelul va putea fi reînviat la orice oră, de câte ori necesitatea care nu cunoaște legea morală, o va impune, — și ar sdruncina în mod injust și iremediabil interesele legitime ale particularilor față de lege, măcinând, încetul cu încetul, iluzia în dreptatea oamenilor.

Pentru aceste motive, socotesc apelul tardiv.

(ss) I. G. Solomon.

CURTEA DE APPEL CONSTANȚA

Audiența dela 12 Octombrie 1927

Președinția d-lui AL. ANASTASIU, președinte

Eftihia Hrisicos cu Charlotte Hrisicos

Deciziune civilă No. 198

Testament. Soție legatară universală. Dispoziție ca la încetarea soției din viață, averea să o lase unei instituțiuni de binefacere. Nu constituie o substituție fideicomisara. Art. 803 c. civ.

Dispozițiunea prin care testatorul, după ce lasă pe soția sa legatară universală, prevede în partea finală a testamentului său că la încetarea acesteia din viață, dânsa să lase averea unei instituțiuni de binefacere, nu creiază o nouă ordine succesivă, deoarece persoana substituției este cu totul incertă și necunoscută întrucât instituțiile de binefacere sunt foarte multe la număr, deci este că și când n-ar exista substituție, iar în lipsa unei a doua dispozițiuni în favoarea unui terțiu beneficiar nu poate să fie o substituțiune fideicomisara.

Curtea,

Asupra apelului făcut d Eftihia Hrisicos, contra sentinței civile cu Nr. 139 din 9 Aprilie 1927 a Tribunalului Constanța s.

I, prin care s'a admis acțiunea intentată de Charlotte Hrisicos, în calitate de moștenitoare testamentară a defunctului ei soț, Jean Hrisicos, obligând pe apelantă, mama defunctului, ca moștenitoare rezervatară a fiului ei, să pună în posesiune pe Charlotte Hrisicos asupra a jumătate din averea rămasă pe urma soțului ei.

Având în vedere susținerea apelantei, opunerile intimetei și actele aflate la dosar.

Având în vedere că se constată din debateri și actele aflate la dosar că la 8 Octombrie 1925 a încetat din viață Jean Hrisicos, soțul intimetei Charlotte Hrisicos, lăsând un testament autentificat de Tribunalul Constanța la Nr. 25 din 1920, prin care dânsul institue pe soția sa ca legatară universală.

Că, pe baza acestui testament, Charlotta Hrisicos a chemat în judecată pe mama defunctei, Eftihia Hrisicos, care este moștenitoare rezervatară pentru o jumătate din averea rămasă pe urma fiului ei, conform art. 843 cod. civil, spre a fi obligată, potrivit art. 889 cod. civil, să o pună în posesie asupra celeilalte jumătăți din avere.

Că Eftihia Hrisicos mama defunctului s'a opus la admiterea acestei cereri susținând că testamentul făcut în favoarea Charlottei Hrisicos este nul, întrucât cuprinde o substituție fideicomisară prohibită prin art. 803 din codul civil, deoarece prin testamentul său, defunctul a pus obligație soției sale ca la încetarea ei din viață întreaga avere ce-i lasă să o dea unei instituții de binefacere, spre exemplu unui azil pentru creșterea copiilor abandonați, orfani, etc.

Având în vedere că acesta fiind obiectul litigiului dintre părți, urmează a se examina și vedea în speță dacă dispoziția cuprinsă în testamentul lui Jean Hrisicos constituie sau nu o substituție fideicomisară oprită prin art. 803 din cod. civil.

Considerând că, pentru ca o dispoziție testamentară să constituie o substituție fideicomisară, interzisă prin art. 803 din codul civil, se cere ca să existe o îndoită liberalitate făcută la două persoane deosebite având de obiect aceleași bunuri, cu obligația pentru primul gratificat, instituitul, de a le păstra toată viața lui și a le remite la moartea sa unei alte persoane, substituitul.

Că, de aci rezultă că este de esența substituției fideicomisare ca să existe două liberalități, una făcută primului institut și a doua făcută unei alte persoane, substituitul, de unde urmează că persoana substituitului beneficiar trebuie de la început să fie determinată, sau dacă nu a fost numită pe numele său, să poată cel puțin fi determinată dintr-o categorie limitată de persoane arătate de testator și cunoscute lui, iar nu să fie lăsată alegerea acelei persoane la discreția și la facultatea nelimitată a instituitului sau grevatuului, care să desemneze el pe substituit, căci în asemenea caz nu mai poate fi vorba de o dublă liberalitate făcută de defunct, condițiune *sine qua non*, pentru ca dispoziția să constituie o substituție fideicomisară; Că fără un substituit nu poate să fie o substituție fideicomisară; că facultatea dată instituitului prin testament de a alege și desemna persoana substituitului beneficiar este contrarie principiului că testamentul trebuie să fie opera personală și exclusivă a testatorului, așa că substituitul trebuie considerat că lipsește atunci când el nu a fost determinat și nici măcar cunoscut de testator.

Considerând, în adevăr, că substituția fideicomisară implicând obligația juridică de a păstra și a remite substituitului, averea legată, urmează de aci că nu poate fi substituție când nu există un chemat sau un substituit care să aibă dreptul de acțiune pentru a reclama beneficiul substituției și când facultatea lăsată instituitului de a alege este nelimitată și neîngrădită, așa că nu se știe cine are dreptul de acțiune, în cazul când grevatul nu are dispune în profitul nimănui.

Având în vedere că, în speță, examinând conținutul testamentului lui Jean Hrisicos, se constată că defunctul după ce lasă pe soția sa Charlotta ca legatară universală și după ce

enumeră averea ce formează patrimoniul său, prevede în partea finală a testamentului său că, la încetarea acesteia din viață, dânsa să lase averea unei instituții de binefacere, spre exemplu un azil de copii abandonați, etc., așa că persoana substituitului este cu totul incertă și necunoscută, întrucât instituțiile și societățile de binefacere sunt foarte multe la număr, este deci ca și cum nu ar exista un substituit, iar în lipsa unei a doua dispoziții în favoarea unui terțu beneficiar, nu poate să fie o substituție fideicomisară, fiind că nu se creiază o nouă ordine succesivă (*ordo successivus*).

Că din termenii testamentului și din întreg cuprinsul său, nu se poate deduce decât că defunctul a voit să dea numai o simplă recomandățiune vagă, sau o indicațiune, legatarii sale, de a destina averea pentru scopuri de binefacere, ceea ce constituie mai mult o datorie morală sau de conștiință pentru legatară, de a urma dorința și sfatul defunctului ei soț, iar nici de cum o obligație juridică care să fie sancționată cu o acțiune în justiție în caz de nerespectare a ei, odată ce este cert că legatară instituită prin testament rămâne liberă a atribui averea unei persoane lăsată la alegerea sa.

Considerând că din cele ce preced rezultând că nu poate fi vorba în speță de o substituție fideicomisară oprită de lege, urmează a fi validată dispoziția testamentară, cuprinsă în testamentul lui Jean Hrisicos, bine înțeles cu rezerva și respectarea dreptului conferit mamei defunctului, prin art. 843 cod. civil ca moștenitoare rezervatară a fiului ei pentru o jumătate din avere, reducându-se astfel legatul în această măsură.

Că Tribunalul hotărând în modul acesta, apelul făcut de Eftihia Hrisicos care cere anularea testamentului în întregime, se găsește neîntemeiat și trebuie să fie respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Remus Benișache, Curtea respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) Al. Anastasiu, Al. Teodorescu, R. C. Benișache.

Grefier, (ss) M. Buluc.

CURTEA DE APEL IAȘI, SECȚIA II

Audiența dela 13 Martie 1928

Președinția d-lui M. PATRON, președinte
Iancu Ira Schwartz inculpat pentru corupere de martor

Martori. Corupere. Martorul corupt spune totuși adevărul. Existența delictului. Art. 292 c. p.

Delictul de corupere de martori este complet consumat atunci când corupătorul a dat cu rea credință o sumă de bani martorului spre a-l amăgi să facă o mărturie mincinoasă, fiind indiferent pentru aplicarea pedepsei corupătorului dacă martorul a alterat sau nu adevărul prin depozitia sa.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut inculpatul Iancu Ira Schwartz, în contra sentinței penale Nr. 212 din 3 Februarie 1926 a Trib. Bacău s. I-a prin care este condamnat să sufere una lună închisoare corecțională pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 292 c. p. combinat cu art. 289 cod. pen.

Având în vedere, raportul, sentința tribunalului, lucrările din dosar și concluziunile d-lui procuror și apărarea inculpatului.

Având în vedere că din procesul verbal încheiat la 23 Martie 1925 de către d-l Petru Florescu, ajutor de judecător la judecătoria ocol. Răcăciuni, din jud. Bacău, se constată că inculpatul Iancu Ira Schwartz, fiind dat în judecată înaintea judecătoriei ocol. Răcăciuni, din jud. Bacău, pentru faptul de injurii, cu prilejul aceluși proces, numitul inculpat a dat martorului Ioan C. Bobarnac, suma de una sută lei pentru a face declarație favorabilă inculpatului.

Că martorul, însă a primit suma, dar a făcut mărturisire adevărată despre faptele petrecute.

Având în vedere că inculpatul a săvârșit toate actele cerute de art. 292 c. p., pentru existența delictului și anume: a dat cu rea credință o sumă de bani martorului Ioan C. Bobârnac spre a-l amăgi să facă o mărturisire mincinoasă.

Că, odată ce toate aceste acte au fost săvârșite, delictul de corupere de martori este complet consumat, fiind indiferent pentru aplicarea pedepsei corupătorului, dacă martorul corupt a alterat sau nu adevărul prin deprecierea lui, căci ar fi lipsită de logică și moralitate o interpretare a dispozițiilor art. 292 c. p. în care pedeapsa aceluia care cu rea credință a corupt un martor, să depindă nu atât de conștiința lui care a făcut tot ce-i sta prin putință spre a convinge pe altul să dea mărturie mincinoasă — dar de conștiința martorului corupt care după ce a primit suma cu anume scop de a nu spune adevărul, în ultimul moment revine (fără ca corupătorul să fi contribuit cu nimic la această revenire).

Că dacă jurisprudența franceză decide în sens contrariu, este că în interpretarea art. 365 c. p. francez că consideră pe corupător ca un complice, deci ca săvârșind un fapt de cooperare accesorie, pe când art. 292 corespunzător din codul nostru, face din coruperea de martori un delict aparte și de sine stătător.

Într-adevăr, dacă se poate susține că art. 365 din cod. pen. francez prin dispozițiile sale pedepsind pe corupătorul de martori, înțelege a reprimă faptul numai atunci când coruperea a izbutit, deci când martorul corupt a și depus fals, pe când art. 292 c. p. român, prevăzând pedeapsă pentru acei ce: „prin orice mijloc, vor amăgi pe martori...” urmează că a înțelege să socoată drept consumat faptul imediat ce amăgirea a avut loc, adică după ce martorul prin anumite mijloace a fost convins să spuie neadevărul, fiind indiferent pentru pedeapsa amăgitorului, dacă în urmă a revenit. Căci, coruperea completă presupune o înțelegere pentru alterarea adevărului dusă până la capăt, pe când amăgirea se mulțumește numai cu această înțelegere, indiferent de rezultatul ei.

Având în vedere că inculptul Iancu Ira Schwartz, cere astăzi din nou martori în apărare, fără a preciza ce anume vrea să stabilească cu acești martori; că, în ce privește neexistența faptului material de corupere de martor pe care îl contesta, el a mai cerut și Curtea i-a admis martori în apărare cari s-au ascultat în ședința dela 25 Ianuarie 1927 și toți aceștia fără a avea cunoștință personală de cele petrecute, arată numai împrejurări cari le-ar fi auzit dela alții, fără a avea cunoștință personală, singurele cari ar putea stabili o îndoială în favoarea inculpatului.

Că, deci dar, cererea de noi martori pe care o formulează astăzi, urmează a fi respinsă pentru aceste motive, aceiași soartă urmând să aibă și apelul de față.

Văzând și dispozițiunile art. 63 din regulamentul de cheltuieli penale.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Eugen Petiș și în unire cu concluziunile d-lui procuror, Curtea respinge.

(ss) M. Patron, E. Petit, Em. Dragomir.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II COM.

Sedința dela 4 Iulie 1927

Președinția d-lui OCTAVIAN NICOLESCU judecător

D. Davidovici cu H. Goldman și a.

Sentința Comercială No. 1228

Societăți. Societăți comerciale neregulate sau de fapt. Proba existenței lor. Se poate face și prin martori. Art. 46 c. com.

Existența unei societăți comerciale neregulate sau de fapt se poate dovedi prin orice mijloc de probă, deci și prin martori, întrucât dovedirea unui act de

societate, între societari, nu este cerută de lege ad-solemnitatem ci ad-probationem.

S-au ascultat d-nii avocați J. Hoffman și W. Filderman din partea reclamantului, d. avocat S. D. Postelnicu, din partea Soc. în Comandită „Sagrip” și H. H. Goldman și d. avocat Alex. Mavrojanni, din partea pârâtei, Banca Fortuna.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față intentată cu petițiunea înregistrată la Nr. 5466 din 923, modificată cu petițiunea înreg. la Nr. 10993 din 923, de către d-l D. Davidovici în contra d-lor H. Goldman, S. Braun, A. Mihăilescu et Co., Soc. de Aprovizionare Generală a României Industriale și Petrolifere „Sagrip”, Soc. în nume colectiv „Sagrip”, în contra d-lor Herman Goldman, personal, Solo Braun personal, Aurel Mihăilescu personal și în contra Băncii Fortuna spre a fi obligați în mod solidar la restituirea sumei de lei 100.000.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, debaterile urmate, actele și lucrările de la dosar.

Având în vedere că în fapt se constată că în luna Iulie 1922, reclamantul D. Davidovici intră în asociație cu mai multe persoane, între cari și Soc. „Sagrip”, reprezentată prin d-nii H. Goldman, S. Braun, A. Mihăilescu et Co., Societate de Aprovizionare generală a României Industriale și Petrolifere și cu Banca Fortuna, în scopul de a se construi o clădire de raport pe terenul Eferiei Spitalelor Civile din București, Bd. Carol.

În acest scop reclamantul a subscris un capital de lei 200 mii din care a vărsat prin Banca Fortuna în mâinile zisei Societăți care luase inițiativa acestei afaceri, suma de lei 100.000. Societatea a luat ființă de fapt și a început lucrările pe teren, construind subsolul acestei clădiri, dar din diferite împrejurări, printre cari și faptul că asociații, printre care și reclamantul nu a depus și restul sumelor subscrise, lucrarea a înțecat; la 26 Ianuarie 1923 cu actul autentic de Trib. Ilfov, secția Notariat, la No. 1245 din 923, asociatul Aurel Mihăilescu se retrage din Societate, iar la 8 Mai 1923 se retrage și asociata Banca Fortuna, trecând activul și pasivul asupra celorlalți componenți.

La 1 Iunie 1923, reclamantul D. Davidovici, intentează acțiunea de față în contra tuturor persoanelor arătate mai sus, spre a fi obligate la restituirea sumei de lei 100.000, depusă ca aport social, susținând că Societatea nu a luat ființă fiind numai în proiect, iar că pe de altă parte, Banca Fortuna, deși prin contractul de societate din Iulie 1921, intervenit între aceasta și Herman Goldman, Solo Braun și Aurel Mihăilescu, se consideră față de aceștia ca asociată comanditară, totuși din clauzele contractului ar rezulta că este o asociație în nume colectiv, deci ar avea o răspundere nemărginită și în consecință, ar urma ca și Banca Fortuna să fie obligată, în solidar cu ceilalți, la restituirea sumei de lei 100.000. Că tot astfel urmează a fi obligat și Aurel Mihăilescu, care deși retras urmează a răspunde de restituirea sumei.

Având în vedere că din depunerile martorilor E. Berlandt, F. Sufrin, B. Blumenfeld și A. Josef, Architect N. Goldman și Architect M. Goldman, propuși de către pârâți și Jancu Hornstein și Wilhelm Steinhardt, propuși de reclamant și audiați sub prestare de jurământ, coroborate cu răspunsurile la interogator date de reclamant se constată că Societatea a luat ființă de fapt prin depunerea sumei de lei 100.000 din cei 200 mii lei, subscrise de către reclamant, precum și subscrierea și depunerea altor sume, de către celelalte persoane, iar scopul societății a avut un început de executare prin aceea că s'a început lucrările imobilului, făcându-se fundația, fapt de care reclamantul a avut cunoștință.

Considerând că art. 99 din codul comercial prevede că în lipsa de act scris și a publicațiilor ordonate de articolele precedente, pentru societățile în nume coectiv și în comandită

simplă, fiecare din societari are dreptul să ceară dizolvarea societății, însă lipsa formalităților nu va putea fi opusă de asociați, celor de al treilea.

Că, prin urmare, de aci rezultă că facerea formalităților de constituire se impune numai pentru opozabilitatea societății, față de terți interesați, iar nu și față de raporturile dintre societari; că, dar existența unei societăți de fapt, fiind admisă de codul comercial, iar în speță constatându-se că societatea dintre părțile litigante a luat ființă în fapt, urmează a se vedea, că conform suszisiului text, singura cale pe care reclamantul trebuia să o urmeze pentru a-și putea retrage suma depusă ca aport social, este aceea de a cere mai întâi dizolvarea societății, sau retragerea sa din societate.

Că în consecință, dovedirea unui act de societate, între societari, nefiind cerută de lege „ad solemnitatem”, ci „ad probationem”, art. 55 din cod. com. nu își are aplicațiunea în speță și prin urmare această probă poate fi făcută și cu martori, conform art. 46 al. penultim din codul com., conform căruia proba cu martori este admisibilă chiar în cazuri prevăzute de art. 1191 c. civ.

Că, astfel fiind, dovada existenței de fapt a societății făcută cu martori, este valabilă, deci obiecțiunea reclamantului în această privință urmează a fi înlăturată.

Având în vedere că se mai susține de reclamant că faptul că Societatea în litigiu a fost numai în proiect, ar mai rezulta și din faptul că se stabilise de părți a se subscrie și vărsa un capital social de 5.000.000 lei, prin intrarea în societate și a altor persoane și din faptul că subscrierea persoanelor ce au aderat la formarea societății nu a atins cifra de mai sus, și nici nu s'a vărsat întreaga sumă subscrisă.

Considerând că, conform dispozițiilor codului comercial, nu se impune componentelor unei societăți a vărsa la intrarea în societate, întregul capital subscris, ci numai o parte din el, adică 30 la sută, restul urmând a fi depus la termenele stipulate prin convențiune.

Că, în speță se constată că atât reclamantul cât și ceilalți societari au depus de la început mai mult de 30 la sută din capitalul subscris, urmează a se înțelege de la sine că vărsămintele nu au fost făcute provizoriu ci că societarii au rămas debitorii societății pentru restul sumelor nevărsate.

Că, dacă capitalul la care trebuia să se ajungă de către Societate, era de aproximativ cinci milioane, după cum pârâtui H. Goldman răspunde la interogator, totuși întrucât pe deo parte nu se dovedește capitalul fix, ce trebuia atins, el putând deci să fie și mai mic, iar pe de altă parte, după cum s'a arătat mai sus, societatea în fapt fiind pusă în executare prin vărsarea de către Societari a unei cote chiar mai mare decât aceea prevăzută de lege și prin începerea lucrărilor clădirii de raport, în care scop a fost constituită societatea, fapt de care reclamantul a avut cunoștință, obiecțiunea acestuia este deosemena neîntemeiată.

Că față de aceste considerațiuni, care conduc la respingerea acțiunii, chestiunea dacă Banca Fortuna era o asociată în nume colectiv sau comanditară, nu mai prezintă interes a fi examinată deoarece față de aceasta, acțiunea este neîntemeiată în anbele ipoteze.

Că stiel fiind, acțiunea de față este nefondată și cată a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, Tribunalul respinge ca nefondată acțiunea, etc.

(ss) C. Nicolescu.

Grefier, (ss) Catana.

NOTA. — Principala chestiune de drept ce s'a pus în discuție în fața Trib. Ilfov, Secția II-a Comercială, a fost dacă se poate dovedi existența unei Societăți, neregulate sau de fapt, cu martori Tribunalul, prin soluția dată, a fost în concordanță cu întreaga doctrină și jurisprudență, străină și română, care decide

că existența unei societăți comerciale neregulate se poate proba independent în lipsă de act-scris, — prin orice mijloc de probă, deei și prin martori.

Intr'adevăr, atât doctrina cât și jurisprudența se bazează pe considerațiunea juridică că scriptura (act scris) nu e cerută *ad substantiam* pentru înfăptuirea unei societăți comerciale, ci *ad probationem tantum*, fiindcă actul scris nu este cerut sub pedeapsă de nulitate.

De altfel, proba existenței unei societăți comerciale neregulate, în scopul de a se demonstra sau dovedi o simplă stare de fapt nu poate fi supusă la criteriile restrictive ale art. 55 cod com. și 1191 cod. civ.

Raportându-ne la art. 98 și în special la art. 99 din cod com. care dau facultatea fiecărui asociat de a cere în lipsă de act scris, desfacerea unei societăți și statuind că efectele ei decurg din ziua cererii, legiuitorul a considerat Societatea ca existentă pentru timpul trecut, deși nu ar fi fost constituită prin act scris și prin urmare în această stare de lucruri, trebuie să se considere admisibilă între soți, proba testimonială.

De aceea, fiind stabilite în speță între asociați toate elementele esențiale constituirii unei societăți și neaplicându-i-se decât prevederile art. 98 și 99 cod. com., singurele de altfel aplicabile, Tribunalul a dat o soluție echitabilă și perfect judiciară. A se vedea și în *Curierul Judiciar* No. 30 din 13 Septembrie 1925, un articol semnat de d-l C. Toneanu din Galați, și Sent. Com. No. 1180 din 27 Oct. 1926 a Trib. Ilfov S. 1-a Com., dată de d-l St. Mihăileanu, publ. în *Curierul Judiciar* No. 7 din 20 Febr. 1927, etc. etc.

ALEX. MAVROJANI.
Avocat

Domnii autori cari ar socoti utila recenzia lucrărilor lor juridice în pagina permanentă de *Bibliografie* înființată de *Curierul Judiciar*, sunt rugați să binevoiască a trimite revistei, în *dublu exemplar*, conform uzului statornicit pretutindeni, aceste lucrări, cu mențiunea specială: *pentru Constant Ionescu, membru în Comitetul de redacție*.

Aceiași mențiune și pentru revistele și periodicele de drept.

CURIERUL JUDICIAR obținând dela **Consiliul Legislativ** concesiunea depozitului spre vânzare publicului a colecțiilor sale de Legi și Regulamente:

Tom. IV partea I LEGI pe 1926 Prețul 150 lei
Tom. IV partea II REGULAMENTE pe 1926 Prețul 180 lei

Tom. V partea I LEGI pe 1927 Prețul 150 lei
servește la cerere contra cost aceste volume. Pentru provincie se va adăoga la mandat 15 lei pentru taxele poștale.

D-l N. Jak Constantinescu, consilier la Curtea de Apel București, a pus sub presă, în editura Tip. *Curierul Judiciar* o nouă lucrare: **DESPRE TESTAMENTE**, ediția II-a.

Această lucrare s'a revăzut, completat și mărit considerabil cu tot ceiace doctrina și jurisprudența a publicat până la zi. Volumul va apare la începutul lunii Iunie.

La 25 cor. va apare vol. X, ultimul din Opera Profesorului universitar G. Plastara **CURS DE DREPT CIVIL ROMAN**, Suplimente la *Persoane, Bunuri, Obligațiuni și Reforma Legislației Civile*. Prețul lei 300